

Η Αρχιτεκτονική της Ηπειρωτικής Ευεργεσίας κατά τον 19ο – 20ο αιώνα

Ήδη από τις αρχές του 19^{ου} αιώνα, κάτω από τις ιδιαίτερες ιστορικές και κοινωνικές συνθήκες, αναπτύχθηκε το φαινόμενο του ελληνικού ευεργετισμού από κορυφαίους επιχειρηματίες της διασποράς, οι οποίοι μέσα από μια προσωπική διαδρομή και λειτουργώντας με όρους ατομικής εποποιίας, ανέλαβαν την πραγμάτωση κοινωφελών έργων που υπέρβαιναν τις δυνατότητες της παροικιακής ή αντίστοιχα της εθνικής συλλογικότητας. Οι ευεργεσίες των Ηπειρωτών όπως και των λοιπών Ελλήνων των παροικιών ήρθαν να καλύψουν τα ελλείμματα του ελληνικού Κράτους, σε μία εποχή που αυτό τελούσε υπό συγκρότηση όχι μόνο εξαιτίας της πρόσφατης απελευθέρωσής του από την οθωμανική κυριαρχία αλλά κυρίως γιατί γενικότερα το αφήγημα του ενικού Κράτους βρίσκεται υπό κατασκευή την περίοδο του 19ου αιώνα στην Ευρώπη. Το δε corpus των αρχιτεκτονικών έργων που είναι αποτελέσματα ευεργεσιών συνιστά ένα από τα σημαντικότερα κομμάτια της νεοελληνικής αρχιτεκτονικής, και παράλληλα εκπροσωπεί την Ελλάδα στον αστικό χώρο των ευρωπαϊκών πόλεων σε μια εποχή που το ελληνικό Κράτος ή δεν υφίστατο ή ήτο νεοπαγές.

Η διδακτορική διατριβή, επιχειρεί να διερευνήσει την Αρχιτεκτονική της Ευεργεσίας κατά την περίοδο που γνώρισε ιδιαίτερη άνθηση, δηλαδή κατά τον 19ο και 20ο αιώνα, εντοπισμένη στο παράδειγμα των Ηπειρωτών Ευεργετών (Αδερφοί Ζωσιμάδες, Σίνας, Αρσάκης, Ζάππας, Δούμπας, Ριζάρης, Στουρνάρης, Αβέρωφ, Ζωγράφος, Χατζηκώνστας, Σταύρου). Οι Ηπειρώτες Ευεργέτες επιλέχθηκαν ως αντικείμενο της έρευνας διότι είναι ευάριθμοι και επιδεικνύουν μεγάλη παραγωγή αρχιτεκτονικού έργου πνοής (Σιναΐα Ακαδημία, Αρσάκειο, Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Φυλακές Αβέρωφ, Ορφανοτροφείο Χατζηκώνστα, αλλά και αίθουσα Musikverein στη Βιέννη κλπ), εξίσου πλούσιου στην Παροικία (Αίγυπτος, Αυστρία, Ουγγαρία, Ρουμανία, Ρωσία, Κωνσταντινούπολη), το Εθνικό Κέντρο, και τον Τόπο Καταγωγής γεγονός που δίνει την δυνατότητα ευρύτερου ερευνητικού πεδίου και συγκρίσεων.

Μέσα από την ενδελεχή μελέτη πρωτογενούς αρχειακού υλικού (σχέδια, έγγραφα, φωτογραφίες κλπ), σε συνδυασμό με την ερμηνεία των ευρημάτων έχοντας ως εργαλείο το φαινόμενο της ευεργεσίας στον ελλαδικό χώρο και ευρύτερα, εκτιμάται πως θα προσφερθεί ένα νέο πρίσμα θέασης και ερμηνείας της νεοελληνικής αρχιτεκτονικής.